

2. Інструкція про застосування Плану рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств і організацій від 30.11.1999 № 291.

3. Методичні рекомендації щодо облікової політики підприємства: Наказ Міністерства фінансів України 27 червня 2013 р. № 635 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/>

4. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 25 «Фінансовий звіт суб'єкта малого підприємництва», викладений у новій редакції Наказом Мінфіну України від 24.01.2011 р. № 25 [Електронний режим] – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/>

5. Облікова політика: навчальний посібник / за ред. Г. М. Давидова. – К.: Знання, 2010. – 479 с.

Рубель С.О.

студентка,

Науковий керівник: Тивончук О.І.

кандидат економічних наук, доцент,

Національний університет «Львівська політехніка»

КЛАСИФІКАЦІЯ ВНУТРІШНІХ РОЗРАХУНКОВИХ ВЗАЄМОВІДНОСИН

В сучасних умовах господарювання для досягнення цілей власників капіталу, зокрема за рахунок об'єднання фінансових, виробничих, технічних та управлінських функцій, утворюються асоціації, корпорації, консорціуми, концерни, інші об'єднання підприємств, передбачені ст. 120 Господарського кодексу України [1].

Створення груп та об'єднань взаємопов'язаних суб'єктів господарювання закономірно спричинює появу додаткових розрахунків між ними. Ці розрахунки відносяться до однієї з найменш досліджених ділянок облікових процедур.

Аналіз наукових праць В.М. Костюченка, О.В. Амеліної, М.Р. Лучка, Я.В. Соколова, Н.В. Гойло, Н.О. Литвиненко та інших [2; 3; 4] дозволяє визначити, що вчені виділяють різні види внутрішніх розрахунків, а їх особливості залежать від структури та виду установ або суб'єктів господарювання, в яких вони здійснюються. Зокрема, виділяють такі структурні складові внутрішніх розрахунків: внутрішньогосподарські розрахунки; внутрішньогрупові розрахунки; внутрішньовідомчі розрахунки; внутрішньосистемні розрахунки.

Внутрішньогосподарські розрахунки – це розрахунки, що здійснюються в межах однієї економічної одиниці, яка є однією юридичною особою між внутрішніми підрозділами (цехами, дільницями), або відокремленими структурними підрозділами такими як філії, представництва.

Внутрішньогрупові розрахунки – це розрахунки, що здійснюються між материнським та дочірніми підприємствами або між дочірніми підприємствами однієї групи, що є однією економічною одиницею [3, с. 70].

Внутрішньогрупові розрахунки є результатом здійснення внутрішньогрупових операцій. Саме ж поняття внутрішньогрупових операцій

є досить узагальнюючим і містить у собі велику кількість різних видів операцій, які виникають у процесі функціонування групи підприємств та змістовно відрізняються від традиційних операцій простої організаційної структури. У вітчизняних наукових працях їх класифікують по низці характерних ознак, наведених в табл. 1.

Таблиця 1

Класифікація внутрішньогрупових операцій

Ознака класифікації	Види внутрішньогрупових розрахунків
Напрямок інтеграції компанії	горизонтальні внутрішньогрупові операції
	вертикальні внутрішньогрупові операції
	конгломератні (кругові) внутрішньогрупові операції
	родові внутрішньогрупові операції
	паралельні внутрішньогрупові операції
Масштаб здійснення операцій	національні внутрішньогрупові операції
	міжнародні внутрішньогрупові операції
Належність економічним галузям	внутрішньогалузеві внутрішньогрупові операції
	міжгалузеві внутрішньогрупові операції
За учасниками групи	операції між материнським і дочірніми підприємствами
	операціями між дочірніми підприємствами
За складом учасників групи	операції всередині сировинних груп
	операції всередині фінансових груп
	операції всередині ФПГ
	операції всередині промислових груп; операції всередині торговельних груп
Ступінь безпосереднього впливу на консолідовану звітність	внутрішньогрупові операції з інвестиціями
	внутрішньогрупові операції зобов'язань
	внутрішньогрупові операції з продажу і залишками майна, придбаного у членів групи підприємств

Джерело: [4]

Найбільш загальним є поділ внутрішньогрупових операцій на вертикальні – операції, що здійснюються між материнським і дочірнім підприємствами (так звані «зверху-вниз» і «знизу-вверх»), а також горизонтальні – операції, що здійснюються між дочірніми підприємствами однієї групи. Класифікація внутрішньогрупових операцій є важливим аналітичним етапом оцінки особливостей діяльності інтегрованих організацій [4, с. 147].

Внутрішньовідомчі розрахунки – це розрахунки, що здійснюються в бюджетних установах, призначені для обліку доходів та витрат, тобто операції між головними розпорядниками та отримувачами бюджетних коштів.

Внутрішньосистемні розрахунки – це розрахунки між філіями та іншими структурними підрозділами банку.

Отже, представлена узагальнена класифікація видів внутрішніх розрахунків та внутрішньогрупових операцій дає змогу глибше зрозуміти

економічну сутність цього поняття та забезпечує формування комплексного підходу до організації їх обліку та аналізу на підприємстві

Список використаних джерел:

1. Господарський кодекс України від 16.01.2003 р. № 436-IV [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=435-15>
2. Гойло Н.В. Характеристика організаційно-правових форм об'єднань підприємств та їх вплив на організацію обліку внутрішніх розрахунків / Н.В. Гойло // Проблеми теорії та методології бухгалтерського обліку, контролю і аналізу. – 2012. – Вип. 1(22). – С. 67–72.
3. Мазур Н.В. Економіко-правова сутність поняття «внутрішньогрупові операції» / Н.В. Мазур // Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету. – 2013. – Вип. 25. – С. 145–148.
4. Литвиненко Н.О. Розвиток теоретичних і методичних засад бухгалтерського обліку внутрішніх розрахунків / Н.О. Литвиненко // Вісник Львівської комерційної академії. Серія: Економічна. – 2014. – Вип. 44. – С. 46–50.